

Utbildningsdepartementet

Statskontoret
Box 8110
104 20 Stockholm

Uppdrag att följa upp organisatoriska konsekvenser av gymnasiereformen för kommunala huvudmän

---

Uppdraget

Regeringen ger Statskontoret i uppdrag att följa upp organisatoriska konsekvenser för de kommunala huvudmännen av den reformerade gymnasieskolan som infördes hösten 2011. I propositionen Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan (prop. 200/8/09:199) bedömde regeringen att gymnasiereformen skulle förbättra förutsättningarna när det gäller skolornas planering och schemaläggning och att gymnasieskolorna kommer att kunna fylla undervisningsgrupperna bättre. Studiens huvudfokus är att följa upp de organisatoriska konsekvenserna av reformen under läsåret 2011/12. Studien ska även omfatta en bedömning av möjligheterna till en förbättrad planering och schemaläggning på längre sikt.

Exempel på frågor att behandla kan vara:

- Sker samverkan mellan skolor och mellan huvudmän vid planering av programutbud, respektive mellan årskurser och program inom skolor?
- Vilka kriterier tillämpas vid beslut om det programutbud huvudmännen erbjuder i egen regi, respektive i samverkan med andra huvudmän?
- Vilka kriterier tillämpas för resursfördelning mellan skolor?
- Finns det lokala förhållanden som huvudmannen tar särskild hänsyn till och som utgör förutsättningar för organiseringen av gymnasieskolan, t.ex. geografiska avstånd, beslut att inte lägga ner skolor, personalpolicys etc.?

Parallellt med gymnasiereformens genomförande trädde även andra reformer inom skolväsendet i kraft, samtidigt som andra förändringar såsom minskande elevkullar och en svag konjunktur skedde, vilka även de påverkar förutsättningarna för organiserandet av gymnasieskolan.

Detta uppdrag avgränsas till att omfatta en uppföljning av organisatoriska konsekvenser av gymnasireformen, där studien så långt det är möjligt ska renodla konsekvenserna av de statliga besluten om gymnasieskolan för de kommunala huvudmännen.

I uppdraget ska Statskontoret samråda med representanter för skolhuvudmännen.

För genomförande av uppdraget får Statskontoret, förutom egna förvaltningsmedel, använda 300 000 kronor under 2012. Kostnaderna ska belastas utgiftsområde 1, anslaget 4.1 Regeringskansliet m.m., anslagsposten 1 Till Regeringskansliets disposition. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Medel som inte förbrukats ska återbetalas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 oktober 2012.

Statskontoret ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om arbetet.

Statskontoret ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 september 2012.

Ärendet

I gymnasiepropositionen (prop. 2008/09:199) gjorde regeringen bedömningen att en uppstramning av möjligheten att anordna alternativ till de nationella programmen kommer att ge positiva effekter på kostnaden för att bedriva gymnasieskola. Det möjliggör bättre planeringsförutsättningar för skolorna som genom att samverka om utbud kan fylla undervisningsgrupperna bättre. På längre sikt bedömde regeringen att fler elever kommer att kunna klara av gymnasieskolan på tre år och att färre elever behöver komplettera utbildningen med studier i komvux. Effektiviseringarna är dock svåra att beräkna exakt, skrev regeringen, och förutsåg även en viss fördröjning innan effekterna syns fullt ut på grund av behov av omställning.

I budgetpropositionen för 2012 bedömde regeringen att gymnasie-reformen medför kostnadsbesparingar för huvudmännen, varför statsbidraget totalt sett minskats med 675 mnkr 2012, med 895 mnkr 2013, med 1 360 mnkr 2014 och från och med 2015 full effekt om totalt 1 930 mnkr. Det generella statsbidraget till kommunerna har minskats med motsvarande belopp. Av besparingarna för 2012 och 2013 avser 675 resp. 975 mnkr de förbättrade planeringsförutsättningar reformen bedöms ge.

I budgetpropositionen för 2012, utgiftsområde 16, redovisade regeringen att finansutskottet anfört att regeringen bör återkomma till riksdagen och redovisa sina överväganden gällande finansieringsprincipens tillämp-

ning när det gäller den nya gymnasieskolan (bet. 2010/11:FiU1). Vidare redovisades att utbildningsutskottet anfört att utskottet utgår från att regeringen återkommer till riksdagen i enlighet med finansutskottets ställningstagande och att regeringen bör återuppta förhandlingar med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) kring de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna med anledning av den nya gymnasieskolan (bet. 2010/11:UbU1). I budgetpropositionen, avsnitt 4.3, redovisade regeringen de överväganden finansutskottet begärt och angav att regeringen kommer tillsammans med SKL att noga följa kostnadsutvecklingen för skolhuvudmännen.

Skälen till regeringens beslut

Med hänvisning till gymnasiereformen har statsbidraget till kommunerna minskat med 675 miljoner kronor 2012, för att sedan ytterligare minskas 2013, 2014 och 2015. Det är dock förenat med stora metodologiska problem att kunna bedöma och särskilja just de ekonomiska effekterna av gymnasiereformen i förhållande till andra faktorer som påverkar, eller kan påverka, kostnadsutvecklingen för gymnasieskolan i kommunerna.

Samtidigt med införandet av gymnasiereformen har andra reformer införts, bl.a. införandet av en ny skollag och en ny betygsskala. Reformen har även sammanfallit med en svag konjunktur vilket påverkar kommunernas ekonomi, en period av drastiskt minskande elevkullar i gymnasieskolan parallellt med en ökad konkurrens mellan skolor och huvudmän om eleverna, samtidigt som elevers val av program förändrats så att fler väljer att läsa högskoleförberedande program.

Det uppföljningsunderlag som finns tillgängligt, utöver Statens skolverks officiella statistik över elever, skolor och lärare samt kostnader, är resultat av ett antal enkäter som SKL har ställt till ett urval kommuner samt anteckningar från ett seminarium anordnat i slutet av mars 2012 med företrädare för de kommuner som ingår i SKL:s enkätpaneler där möjligheterna till att följa upp de ekonomiska konsekvenserna av gymnasiereformen diskuterades. För att få ytterligare kunskap om de organisatoriska konsekvenserna av gymnasiereformen behövs en fördjupad studie.

På regeringens vägnar

Jan Björklund

Anna Barklund

Kopia till

Fi/BA

Fi/KE

S/SFÖ

Sveriges Kommuner och Landsting